

Őszi meteorok

2006. szeptember és október hónap folyamán 2 észlelő végzett vizuális megfigyelést és egy észlelő rádiósan tevékenykedett. Kernya János Gábor szeptemberben, Farkas Ernő pedig mindkét hónapban észlelt. Utóbbi észlelőnk szeptemberben 8 nap alatt 16,5 órát észlelt és ez idő alatt 53 db meteort látott, októberben pedig 9 nap alatt 22,2 órát észlelt és összesen 87 db meteort jegyzett fel. Szeptemberben Farkas 2,5 órát fényképezett is.

Észlelő	Óra
Farkas Ernő (Fót)	38,7 + 2,5f
Kernya János Gábor (Sükösd)	6,6
Tepliczky István (Tata)	233r

Kernya szeptember 30/október 1-jén észlelt. A 6,6 óra észlelési idő alatt 27 meteort figyelt meg. Minimális fátyolfelhőzet zavarta a munkáját, de az égbolt páramentes volt. Később ezek a felhők is eltűntek, így zavartalan, 6,4-es határmagnitúdójú ég alatt észlelhetett tovább. 00:40 és 02:15 UT között nagyon lecsökkent a meteorok száma. 00:19:16 UT-kor egy érdekes párost vett észre. Két Taurida egymástól jó néhány foknyira párhuzamosan haladt egy időben. Mindkettő 2 magnitúdós, viszonylag gyors rajtag volt.

Farkas Ernő az alábbi napokon észlelt (az éjszakák során 5,4–5,9-es határmagnitúdójú ég fogadta szorgos észlelőnket):

Nap	Óra/meteor
Augusztus 30/szeptember 1	2,1/10
Szeptember 1/2	2,5/13
Szeptember 2/3	2,5/10
Szeptember 4/5	1,7/3
Szeptember 14/15	2,2/6
Szeptember 22/23	3,4/6
Szeptember 26/27	0,5/1
Szeptember 29/30	1,6/4
Október 17/18	3/7

Október 18/19	3,4/14
Október 19/20	4,7/23
Október 20/21	0,3/2
Október 24/25	1/7
Október 26/27	4,5/12
Október 27/28	0,7/5
Október 29/30	1,6/8
Október 30/31	3/9

A rajmegoszlás a következő volt: Pegasida 1 db, Szeptemberi Perseida 6 db, Cetida 2 db, Piscida 12 db, Eridanida 2 db, Geminida 2 db, Taurida 24 db, Orionida 29 db és sporadikus 62 db. Nyomot összesen 25 meteor hagyott, ebből 11 volt Orionida, 8 sporadikus, 4 Taurida, 2 pedig Perseida. Észlelőnk általában csendes, néha kissé párás ég alatt végezte megfigyeléseit. A meteorok általában halványak voltak, a legfényesebbek is csak –1 magnitúdóig fényesedtek. Ezek letöbbje Orionida volt, de akadt köztük Taurida és sporadikus is.

Csizmadia Szilárd és társai a Zala megyei Kavason távcsöveztek október 21/22-én. A kb. fél órás derült ég alatt sok Orionidát láttak. A legfényesebb egy –2 magnitúdós volt, mely 2,5 másodpercig látszó nyomot hagyott. Másnap kiváló ég mellett (6,6-os határmagnitúdó!) szintén távcsövezés közben éjjel után mintegy két tucatnyi Orionidát láttak. Számos fényes is volt köztük. Külföldi észlelések is megerősítik, hogy nagyon magas volt az Orionidák aktivitása, a ZHR a szokásosnak kb. kétszerese volt.

Tűzgömbök

Szeptember 9-én Nagy Zsófia és Csizmadia Szilárd 18:17 UT-kor Pizskés-tetőn az 1 méteres távcső körkerékjén sétálva vette észre a Cygnus szárnyából feltűnt +3 magnitúdós meteort. 0,5 másodperc múlva már –2 magnitúdós volt. Majdnem függőlegesen lefelé haladt, 20–25 fok magasan hunyt ki.

A -2 magnitúdós fényesség elérése után eltűnt, majd -4 magnitúdóra fényesedett ismét. Alul piros, felette kicsit sárga és fehéres, legfeljül pedig neonzöld, neonkék és türkizkék színekben pompázott. Kicsi, halvány, 2 fokos csóvát húzott maga mögött. Ezután elhalványodott, majd -6 magnitúdóra felfényesedett. Az egész jelenség 2-2,5 másodpercig tartott. Átmérője 4 ívperc lehetett, és haladási irányában megnyúlt alakja volt.

Ezt a tűzgömböt Kereszturi Ákos is látta. Ő -4 magnitúdósra becsülte.

Gyórfy Ákos Budapesten a Denebtől látta megindulni a meteort. Fényessége 0 magnitúdóról indult, és 20 fok megtétele után fényesedett fel -4, -5 magnitúdóra. Erős kék színt figyelt meg. A Cassiopeia mellett elhaladva türkizbe váltott a színe, pályája kicsit fodros lett, felfényesedett -6 magnitúdóra, színe zöldre váltott. A horizont felett 10-15 fokkal tűnt el, rövid csóvát húzott maga után. Az egész jelenség 2-3 másodpercig tartott.

Molnár Vilmos Hajdúböszörményből rádiós módszerrel észlelte 18:17 UT-kor ezt a jelenséget. 108 MHz-en 0,14 másodperc hosszú visszhangot hallott.

Szeptember 13-án Kiss Szabolcs Tápíósze-
csőről 02:53:20 UT-kor látott egy -5 magnitúdós meteort. Nem a fényessége, inkább a színe volt különleges. Teljesen zöld volt, egy kis acélkék árnyalattal. 2 másodpercig látszódtott. Kezdeti magassága 16-18 fok volt, útja végén 6-8 fok magasan tűnt el. Nyugatról délre haladt.

Ezt a tűzgömböt is valószínűleg hallotta Molnár Vilmos 108 MHz-en. 02:55 és 02:56 UT-kor is hallott egy-egy visszhangot, mindkettő elég rövid volt.

Október 17-én 03:28 UT-kor Dr. Jámber Áron budapesti lakásának ablakából a délkeleti égen a Holdnál fényesebb kékes színű tűzgömböt vett észre. Függetlenül lefelé kb. 3 másodperc alatt tette meg a kb. 40 foknyi utat a horizontig.

Október 18-án 20:10 UT-kor Földi Attila vett észre egy -9 magnitúdós tűzgömböt. A Cet csillagképen haladt keresztül és a Taurusban esett szét. A jelenség elejét nem

látta, a megfigyelt pályahossz 30 fok volt. Színe acélkék, mely a végén zöldbe hajlott. A széteséskor narancssárga-vörös színekben pompázott. Határozott árnyékot vetett. Nagy Richárd Egerből látta ezt a jelenséget a keleti-délkeleti horizont felett, kb. 40 fok magasan. Nagyon lassan mozgott. Sajnos csak a végét látta. Ő is -9 magnitúdónak becsülte. Csák Balázs Szeged déli részén látta ugyanezt a tűzgömböt 20:07 UT-kor távcsövezés közben társaival, -5 magnitúdónak becsülte fényességét. A Taurusból indult a jelenség, és az Auriga belsejében érte el maximális fényességét. A Lynxbe érve 5-6 darabra robbant szét. Színe narancsos-vöröses volt, de volt aki kékes árnyalatokat is látni vélt. Mizser Attila Budapestről, a Várbazár mellől látta autózévezetés közben, a kocsiját szerint 20:06 UT-kor. A pesti oldal felett húzott el kb. 25-30 fok magasan. Csak a legvégét figyelhette meg, ekkor már zöld a tűzgömb színe.

Perseida-tábor Palén

A Süllyápi AmatőrCsillagász Egyesület és az MCSE Meteorészlelő Szakcsoportja az idén ismét megrendezi nyári észlelőtáborát. A tábor a holdfázis miatt augusztus 10. és 20. közé esik. A helyszín a tavalyi, a Sásd közelében található kis Baranya megyei falu, Palé. Ez a hangulatos kis falu Sásdtól 5 km-re nyugatra fekszik a Kaposvár felé vezető főút mentén, a Zselic keleti csücskében.

Az észlelőtábor önköltséges és ingyenes. Egy óriási, teljesen sík rét várja az érdeklődőket sátorozásra. A magasabban fekvő, teljes körpanorámás észlelőréte az idén is rendelkezésre fog állni. Tavaly ezt nem használtuk ki a kisebb létszám miatt. Házigazdánk Nagy Illés, aki a pincéjét rendelkezésünkre bocsátja. A pince hűvösében el lehet helyezni az élelmiszereket, italokat. Nappal lehetőség van közös főzésre, valamint a helyiek jóvoltából pincelátogatásokra is. Jelentkezés: gyarmati@mcse.hu

Gyarmati László